

Bestyrelsen
Vokslev Friskole
Hobrovej 97
9240 Nibe

Eksternt tilsyn med Vokslev Friskole 2017

25.10.2017

Tilsynet med Vokslev Friskole, skolekode 831 007, er foretaget af Bent Bengtson, Aalborg (certificeret tilsynsførende).

Tilsynserklæringen er lavet i henhold til den skabelon, der er udsendt og anbefalet af Certificeringsudvalget for tilsynsførende. En skabelon, der kommer rundt om og udelukkende fokuserer på de lovmæssige vurderingskrav.

Tilsynet er gennemført ved overværelse af undervisningen torsdag den 5. oktober 2017. Tilsynet er desuden gennemført ved samtaler med skolens leder og lærere og elever samt ved gennemsyn af undervisningsmidler og skolens hjemmeside.

Tilsynsrapporten er udarbejdet på grundlag af overværelse af undervisningen i et omfang, der svarer til kravene i kapitel 3 i bekendtgørelse af lov om friskoler og private grundskoler m.v. samt på grundlag af ovennævnte samtaler.

Skolen har undervisning i begynderklassen – 10. klasse. Under besøget overværede jeg på forskellige klassetrin undervisning i fagene dansk, matematik og engelsk (samt lidt musik). Endvidere overværede jeg morgensamlingen med sange og beskeder samt makkerlæsning (god stemning og god start på dagen). Der er sammenlæste hold på tværs af nogle klassetrin. Derfor differentieres der naturligt i disse timer, således den enkelte elev udfordres på det niveau, hvor han/hun er i faglig henseende. Dette fungerer udmærket.

Specielt mine snakke med lederen har, ud over emnet undervisningsplaner/læseplaner, taget udgangspunkt i hele skolens tænkning om hverdagen og den nuværende pædagogiske praksis. Ikke mindst handlede de pædagogiske drøftelser om den hastige udvikling på it-området. Skolen er godt med i henseende til relevant brug af de tilgængelige, elektroniske portaler, der på bedste vis supplerer de boglige materialer (eller nærmest omvendt i visse fag).

De pædagogiske snakke med skolens leder og lærerne omhandlede endvidere skolens forståelse af begreberne undervisning og faglighed (hvorfor, hvad, hvordan m.m. i de enkelte fag og timer) samt den identitetsopfattelse, der ligger til grund for at drive skolen, som man gør i dag. Også betydningen af et godt og tillidsfuldt samarbejde med forældrene indgik i de gode og udbytterige drøftelser, jeg havde med skolens ansatte.

Vi var også inde på sammenhængen til den nye folkeskolereform og de mange pædagogiske tiltag, der finder sted i disse år. Herunder de nye prøveformer i en del fag i de ældste klasser. Og ikke mindst den samfundsmæssige udvikling som medspiller/modspiller til disse. Friskolerne har gode muligheder for at navigere i alt dette og lave de bedste kombinationsmuligheder.

Afslutningsvis vendte vi de samværmæssige grundholdninger og opfattelser af dannelsesbegrebet, som har så stor betydning for skolens daglige virke. Skolen vægter nærhed, fællesskab og et trygt læringsmiljø som forudsætninger for, at eleverne kan udvikle sig og udfordres bedst muligt. Betydningen af fællesskab og mangfoldighed fremhæves. Jeg kan via mine besøg de seneste tre år på skolen kun bekræfte og anerkende dens flotte og konstante arbejde hermed.

Tilsynserklæringen skal kunne svare på følgende:

Vurdering af elevernes standpunkt i dansk, engelsk og matematik?

Jeg har overværet undervisningen i dansk, engelsk og matematik i indskoling, på mellemtrinnet og i udskoling. Endvidere har jeg gennemset elevernes undervisningsmidler i de pågældende fag samt nogle af de faglige produkter, eleverne var i færd med at udarbejde. Samt naturligvis snakket med lærerne om de læringsforløb, som de aktuelle emner var en del af. Herunder har jeg blandt andet fået et godt indtryk af den måde, hvorpå lærerne inddrager it og læringsportaler i disse fag.

Også elevernes selvstændige opgaveløsning (og i små grupper) fik jeg et solidt indtryk af, da der i de lektioner, jeg overværede, heldigvis var sat tid af til dette.

Jeg har atter en gang konstateret, at eleverne på de forskellige årgange samlet set lever op til tidligere års præstationer i disse tre centrale fag. Der er et pænt og solidt fagligt niveau og stor interesse for fagenes indhold, men selvfølgelig som nævnt tidligere år med den naturlige spredning i viden og færdigheder, som der altid vil være i faglig henseende i en klasse og i de forskellige klasser på tværs. Og på forskellige årgange i forskellige skoleår. Det faglige undervisningsniveau i disse fag er professionelt og flot, hvilket medvirker til hurtig og forståelig læring hos eleverne. Det er glædeligt at opleve.

Elevernes begrebsdannelse er gennemgående i orden og alderssvarende, ligesom den faglige forståelse og faglige sprogbrug er tilfredsstillende. Jeg oplever en faglig ”modenhed” hos en del elever, når det kommer til begreber som opgaveforståelse, perspektivering, analyser, sprogbrug, ordforråd, udtaler m.m. Kombineret med en engageret og lystbetonet iver efter at bidrage og lære. Der er selvfølgelig også elever, hvor alderen har betydning for tilbageholdenhed og generthed. Men sådan er det jo.

Lærerne er gode til at formulere mål for undervisningens indhold på de forskellige undervisningstrin. Dette har som bekendt væsentlig betydning for elevernes standpunkt i fagene.

Lærerne har i kraft af en professionel bevidst differentiering godt styr på den enkelte elevs niveau og faglige ståsted (vigtigt, når der samlæses på tværs af årgange). Ser man på skolens karakterer i disse fag ved folkeskolens afgangsprøver de seneste år, kan man samlet set kun betegne disse som værende ganske tilfredsstillende.

Vurdering af, om skolens samlede tilbud ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Via mit besøg i skoleåret 2017/2018 har jeg igen konstateret, at skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Undervisningen er fagligt og didaktisk velfunderet, og elevernes faglige kunnen og niveau er i orden. Som jeg har konstateret gennem de seneste tre år, finder der en god, målrettet og velovervejede undervisning sted med sigte på effektiv læring i et flot, samlet undervisningstilbud.

Jeg vil gerne gentage og understrege, hvad jeg har oplevet tidligere: Der bedrives på skolen god undervisning og finder rigtig god læring sted i et struktureret og fagligt læringsmiljø præget af ro og overskuelighed. Der samlæses på de fleste klassetrin. Fagligt overblik og gode evalueringmetoder bevirker, at dette fungerer udmærket.

Skolen har valgt, at Undervisningsministeriets ”Forenklede Fælles Mål” er udgangspunktet for undervisningens mål og indhold. Herunder de nye kompetenceområder, kompetencemål samt videns- og færdighedsmål. Fagrækken og fagenes placering på de enkelte klassetrin er meget lig den, der er beskrevet i bilag 1 i forbindelse med folkeskolelovens paragraf 16. Dog anvendes i visse fag andre samlede, overordnede betegnelser. Dette giver god mening.

Kombinationen af obligatoriske fag, fællesbånd, fællestime, studietime og morgensamlingerne udgør et solidt skoletilbud året rundt. Selvfølgelig suppleret med emneuger/kulturuger, projektarbejde m.m. Denne kombination dækker såvel fagligheden som de praktisk/musiske og kulturelle elementer, der er med til at udvikle det hele barn og unge menneske i skolens hverdag. Samlet set understøtter skoletilbuddet både de faglige ambitioner og den værdimæssige dannelsestænkning og de prioriteringer, som skolen står for.

Det er min opfattelse, at lærernes undervisning som nævnt er karakteriseret ved et professionelt overblik (didaktisk, organisatorisk, metodisk), og at deres undervisning i høj grad matcher forventningerne til elevernes kunnen og lærelyst. Der er øje for både undervisningsmål og læringsmål. Hvad skal vi lære? Hvordan vil jeg undervise? Hvad skal vi lave for at nå læringsmålet?

Jeg ser læreprocesser, hvor målene i timen er tydelige for eleverne, og hvor der også er fokus på den enkelte elevs læringsprogression og udviklingspotentiale. Der er grund til at fremhæve undervisningens effektivitet. Eleverne er ved timernes begyndelse parate til at modtage

undervisning eller gå i gang med opgaverne. I kraft af god klasseledelse og tydelig forventningsafstemning forekommer der ikke spildtid med uro og tidkrævende irettesættelser.

Der arbejdes udfordrende med et fagligt niveau, der kræver elevernes fulde fokus. Min oplevelse er, at der er en god afvejning af forholdet mellem undervisning og selvstændigt arbejde samt arbejdet i grupper. Eleverne er gode til at samarbejde og holde fokus, når de arbejder sammen.

Valgene af undervisningsmidler- og metoder er pædagogisk velfunderede, og brugen af elektroniske on-line programmer supplerer hensigtsmæssigt de anvendte grundbøger. It-tekniske hjælpemidler anvendes hyppigt i undervisningssituationerne. De fremmer tydeligt og hurtigt målene med de forskellige læringssituationer.

Der er en velovervejede pædagogisk tænkning op gennem skoleforløbet, og skolen formår at give eleverne en god faglig ballast, de kan bruge i deres fortsatte skolegang på eksempelvis en ungdomsuddannelse. Skolen forbereder eleverne til folkeskolens prøver på 9. klassestrin og samarbejder med kommunens øvrige overbygningsskoler herom.

I de fag, hvor jeg overværede undervisningen, var de valgte emner både vedkommende, relevante og aktuelle. Eleverne forstod hensigten med undervisningsforløbene, fordi lærerne gav gode begrundelser for baggrunden for forløbene og målene herfor. Og fordi lærerne lagde megen energi i de enkelte undervisningssituationer.

Som beskrevet i tidligere tilsynserklæringer oplevede jeg også ved dette besøg en god kontakt mellem lærerne og eleverne. Lærerne har en naturlig autoritet præget af empati og god fornemmelse for klasseledelse. De formår at skabe et positivt læringsmiljø, hvor der er ro og orden.

Vurdering af, om skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre, samt udvikler og styrker elevernes demokratiske dannelse og kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene?

Der har det seneste år været stor politisk bevågenhed i forhold til privatskolernes og de frie grundskolers arbejde med begreberne i ovenstående overskrift. Begrebet ”demokratisk dannelse” er blevet tilføjet i bekendtgørelsen til loven om friskolerne og de private grundskoler. Gør man nu nok ved disse emner i overskriften? Praktiseres de i hverdagen og præger de hele skolens kultur?

Man kan i sandhed sige og konstatere, at ovenstående begreber er særdeles kendetegnende for Vokslev Friskole. Hele omgangsformen i skolens hverdag er præget af dette. Respekten for alles ret til at være sig selv er til stede blandt såvel elever som lærere. Og det tilstræbes konstant, at alle elever har mulighed for at ytre sig og blive hørt. Både ved morgensamlingerne, men også i emneuger og i de faglige lektioner. Samt naturligvis fritidsdelen.

Skolens værdigrundlag handler jo netop om dette: At ansvarlighed, respekt og plads til den enkelte er væsentlige værdier for samværet på skolen. Endvidere påpeges det, at undervisningen skal give børnene faglig viden, tro på egne evner, livsduelighed og lyst til at lære. Det understreges ligeledes, at fællesskab, tryghed og nærvær er helt grundlæggende værdier.

Vigtigst af alt er, at der arbejdes med de demokratiske dannelsesbegreber og respektfuldhed i skolens hverdag og praksis. Jeg har erfaret, at det gøres på flere måder på skolen:

- Hver skoledags start med morgensang og samvær (blandt andet makkerlæsning) har væsentlige dannelsesaspekter. Der synges, lyttes respektfuldt og udveksles desuden informationer og synspunkter mellem lærere og elever. Elever med fødselsdage hædres, og såvel yngre som ældre elever deltager i denne sammenhæng. I en stille, afslappet og respektfuld atmosfære. Det har betydning at kunne lytte og blive set og hørt.
- Lærernes naturlige autoritet (og elevernes respekt herfor) bevirker, at dialogen og kommunikationen med eleverne bliver gensidig respektfuld. Dannelsesaspektet er ligeledes i centrum i tale/lytte situationerne i undervisningen. Der lægges vægt på respektfulde samværsformer og fx give tid til og se nødvendigheden af at have en respektfuld dialog om det at markere sig i timerne eller være meget tavs. Om betydningen af, at alle kan og bør byde ind med viden og holdninger.
- Der arbejdes med demokratiske og dannelsesmæssige emner i en del fag, herunder blandt andet i de humanistiske fag (fx i dansk og engelsk). Der oplyses, diskuteres, argumenteres, nuanceres og lyttes. Tolerance giver plads til uenighed.
- Eleverne deltager i eksempelvis debatter og meningsudvekslinger og er ikke bange for at udtrykke forskellige holdninger og have forskellige opmærksomhedspunkter. De giver hinanden plads og vil gerne bidrage til fællesskabet.
- Varierede arbejdsformer i undervisningen. Giver eksempelvis mulighed for større indbyrdes kendskab eleverne imellem samt fremmer samarbejdsevnen i forskellige grupperinger.
- Der er ro og orden i og omkring undervisningen. Disse faste rammer giver indre ro hos eleverne og rig mulighed for både at markere sig, men også mulighed for at lytte til de øvrige klassekammeraters forslag og input.
- Skolen er meget opmærksom på elevernes trivsel, både som forudsætning for læring, men også som en central værdi i sig selv. Tilfredshedsundersøgelsen fra februar 2016 understøtter dette. Ligeså gør skolens velbeskrevne AKT funktion.
- Skolens beskrevne og praktiserede mobilpolitik ligger godt i tråd med ønsket om at udvikle eleverne til at være ansvarlige for sig selv og hinanden.
- Skoleårets gang med fejring/afholdelse af traditioner, de mange musiske aktiviteter samt som nævnt fællesskabet via morgensamlingerne medvirker i høj grad til at fremme elevernes alsidige udvikling og demokratiske sindelag.

Vurdering af, om undervisningssproget er dansk, med mindre, der er givet dispensation?

Jeg har konstateret, at undervisningssproget er dansk. Den faglige sprogbrug er professionel, og der kommunikeres tydeligt i de aktuelle situationer.

Afsluttende betragtninger

Mit tilsynsbesøg i indeværende skoleår har endnu en gang bekræftet, at Vokslev Friskole er en velfungerende skole med et solidt fagligt undervisningsniveau. Det er en rummelig skole med plads til forskellighed, og hvor der samtidig er fokus og opmærksomhed på såvel faglighed som dannelse og ordentlighed. Der er en fælles retning med mulighed for differentierede løsninger. Dette praktiseres på en god måde af kompetente lærere og en dygtig og engageret skoleleder.

Der er en dejlig atmosfære på skolen, og jeg føler mig som tilsynsførende rigtig godt tilpas på skolen.

PS! Skolen har ikke i det forgangne regnskabsår modtaget donationer på mere end kr. 20.000 eksklusiv moms. Hverken fra navngivne eller anonyme donatorer (lovpligtig oplysning).

Bent Bengtson
Brohusgade 11
9000 Aalborg

